

LAKIALOITE 151/2001 vp

Laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan ja lähikaupan rahoitustuesta

Eduskunnalle

Ilman kylä- ja lähikauppaverkoston maamme haja-asutusverkoston sekä kaupunkilähiöiden palvelukyky kaupan ja julkisten palvelujen tarjoajana heikkenee merkittävästi. Kyläkaupat sekä kaupunkilähiöiden pienet kaupungit tarvitsevat siirtymäkauden luonteista valtion tukea säilyäkseen toimintakykyisinä. Tuen tulisi luonteeltaan olla investointitukea, joka edellyttää kaupalta myös omaa rahoitusosuutta ja muiden kuin kaupan asiakaspalvelujen tuottamista. Määräaikainen tuki tulisi ohjata esimerkiksi kylälaitteiden ja polttoainekenttien uusimiseen sekä euron käyttöönoton edellyttämiin välttämättömiin investointeihin. Tuki voi olla määräaikainen siirtymäkaudeksi, jonka aikana ediste-

tään kylä- ja lähikauppojen kehittymistä sekä vakituksia että kesäasukkaita palveleviksi monipalvelupisteiksi. Näin kohdennettuna kylä- ja lähikauppojen investointituki ei olisi sellaista suoraa kaupan tukea, jota voidaan pitää markkinoiden ja kilpailun kannalta häiritsevänä. Päivittäistavarakauppa ry on arvioinut tuen tarpeeksi noin 30 miljoonaa markkaa vuodessa. Ilman yhteiskunnan toimia useat sadat kylä- ja lähikaupat ovat lähivuosina lopettamisuhan alla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

haja-asutusalueiden vähittäiskaupan ja lähikaupan rahoitustuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Haja-asutusalueiden ja maaseudun kyläkeskusten vähittäiskaupan sekä muiden lähikauppojen palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi ja parantamiseksi sekä niiden palvelutason ke-

hittämiseksi voidaan myöntää rahoitustukea siten kuin tässä laissa säädetään.

Rahoitustukea myönnetään korkotukena, investointiavustuksena, toimintatukena ja tavarankuljetustukena.

Tämän lain mukaista luottoa, johon korkotukea sovelletaan, nimitetään kaupan korkotuki-
luotoksi.

2 §

Korkotukiluottojen ja investointiavustusten enimmäismäärä

Valtion talousarviossa vahvistetaan vuosittain hyväksyttävien kaupan korkotukiluottojen ja investointiavustusten enimmäismäärä.

3 §

Korkotuen ja investointiavustuksen myöntämisen edellytykset

Korkotukea ja investointiavustusta voidaan myöntää:

- 1) päivittäistavaramyymälää varten tarpeellisen käyttöomaisuuden hankkimiseksi;
- 2) päivittäistavaramyymälän uudisrakennus-, korjaus- ja muutostöiden suorittamiseksi;
- 3) myymäläauton hankkimiseksi ja niiden peruskorjaukseen sekä myyntitilojen uusimiseksi; tai
- 4) muihin päivittäistavaramyymälän toimintaan välittömästi tukeviin investointeihin.

Toimintatukea voidaan myöntää elinkeinonharjoittajalle päivittäistavaramyymälän toiminnan ylläpitämistä varten kaupan palvelujen saavutettavuuden huomattavan alenemisen estämiseksi.

Tavarankuljetustukea voidaan myöntää elinkeinonharjoittajalle kaupan palvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi niille myymälän toimialueen asukkaille, joilla muuten olisi vaikeuksia saavuttaa palveluja.

4 §

Rahoitustuen myöntämisen edellytykset

Rahoitustuen myöntämisen edellytyksenä on, 1) että tuki katsotaan tarpeelliseksi 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;

2) että kiinteällä myymälällä tai myymäläau-tolla, jota varten korkotukea tai investointiavustusta haetaan, arvioidaan olevan toimintaedellytyksiä vähintään viideksi vuodeksi, ja

3) että tuen ei katsota kohtuuttomasti haittaavan pääasiallisesti saman kuluttajakunnan varas-

sa toimivien muiden myymälöiden toimintaedellytyksiä.

Asetuksella säädetään tarkemmin niistä edellytyksistä ja ehdoista, joilla rahoitustukea myönnetään.

5 §

Kaupan korkotukiluotto

Korkotukea voidaan myöntää luotolle, joka on enintään 70 prosenttia 3 §:ssä tarkoitettun käyttöomaisuusinvestoinnin hyväksyttävän kustannusarvion kokonaismäärästä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö hyväksyy lainan kaupan korkotukiluotoksi sekä päättää, kuinka monelta vuodelta korkotukea maksetaan. Hyväksyessään lainan korkotukiluotoksi ministeriö päättää, minkä suuruista korkoa luottolaitos saa lainasta periä.

Korkotukiluotto maksetaan luoton myöntäjälle.

Asetuksella säädetään tarkemmin niistä edellytyksistä ja ehdoista, joilla korkotukiluottoa myönnetään.

6 §

Korjaus-, muutos- ja parannustyön aloittamiselle säädetty määräaika

Korkotukipäätöksessä tarkoitettu 3 §:n mukainen työ on aloitettava tai käyttöomaisuus hankittava vuoden kuluessa siitä, kun korkotukiluoton saaja on saanut tiedon päätöksestä.

Erityisistä syistä kauppa- ja teollisuusministeriö voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

7 §

Investointiavustus

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää päivittäistavaramyymälää koskeviin hankkeisiin investointiavustusta enintään 30 prosenttia 3 §:ssä tarkoitettun käyttöomaisuusinvestoinnin hyväksyttävän kustannusarvion kokonaismäärästä. Kuitenkin erityisistä syistä investointi-

avustus voi olla enintään 50 prosenttia, jollei samaan hankkeeseen myönnetä korkotukea.

Myymäläauton hankintaan sekä näiden peruskorjausta tai myyntitilan uusimista varten myönnettävä investointiavustus voi olla enintään 20 prosenttia hyväksyttävän kustannusarvion kokonaismäärästä. Erityisistä syistä investointiavustus voi kuitenkin olla enintään 30 prosenttia.

Investointiavustusta voidaan maksaa sen jälkeen, kun on hyväksyttävästi selvitetty, että avustuspäätöksessä tarkoitettua hanketta ollaan toteuttamassa.

8 §

Toimintatuki

Toimintatukea voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa. Toimintatuen myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö.

Asetuksella säädetään tarkemmin toimintatuen määrästä sekä niistä edellytyksistä ja ehtoista, joilla toimintatukea myönnetään.

9 §

Tavarankuljetustuki

Tavarankuljetustukea voidaan myöntää valtion varoista talousarvion rajoissa. Tuen myöntää kauppa- ja teollisuusministeriö.

Asetuksella säädetään tarkemmin niistä edellytyksistä ja ehtoista, joilla tavarankuljetustukea myönnetään.

10 §

Valvonta

Kauppa- ja teollisuusministeriö valvoo kaupan korkotukiluottoja ja rahoitustukea.

Rahoitustuen saaja on velvollinen antamaan kauppa- ja teollisuusministeriölle ja sen määräämälle henkilölle sekä luottolaitokselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Luottolaitos ja rahoitustuen saaja ovat velvolliset antamaan ministeriölle tietoja, joita tarvitaan luottoehtojen noudattamisen valvontaa varten, kaupan korkotukiluotolla tai investointiavustuksella suoritettujen investointien vaikutusten toteamiseksi sekä toimintatuen ja tavarankuljetustuen valvontaa varten. Näiden seikkojen selvittämiseksi ministeriö voi suorittaa rahoitustuen saajan toiminnan ja tilinpidon tarkastuksia.

11 §

Korkotukiluoton tai investointiavustuksen siirtäminen

Milloin kaupan korkotukiluotolla tai investointiavustuksella hankittu käyttöomaisuus kokonaan tai osaksi luovutetaan taikka milloin yritys tai sen olennainen osa luovutetaan toiselle, voi kauppa- ja teollisuusministeriö hakemukselta hyväksyä kaupan korkotukiluoton tai investointiavustuksen siirtämisen kokonaan tai osaksi luovutuksen saajalle.

12 §

Rahoitustuen lakkaaminen

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä rahoitustuen lakkaavaksi,

1) jos kiinteä myymälä tai myymäläauto, jota varten rahoitustukea on myönnetty, lopettaa toimintansa,

2) jos rahoitustukea saanut yritys luopuu siitä toimialasta, jonka tukemiseksi rahoitustuki on myönnetty, tai

3) jos se tarkoitus, johon rahoitustuki on myönnetty, ei muutoin ole toteutunut.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa velvoittaa rahoitustuen saajan suorittamaan valtiolle takaisin saamansa rahoitustuen kokonaan tai osaksi vuosittain korkoineen, joka vastaa korkolain säännösten mukaista korkoa.

13 §

Rangaistussäännös. Takaisinmaksuvelvollisuus.

Joka antaa rahoitustukipäätökseen vaikuttaneen väärän tiedon tai salaa siihen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tahi kieltäytyy antamasta 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja taikka käyttää saa-

mansa rahoitustuen muuhun kuin päätöksessä edellytettyyn tarkoitukseen, on tuomittava *vähittäiskaupan rahoitustuesta annettujen säännösten rikkomisesta* sakkoon, jollei muualla lais- sa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Myönnetty rahoitustuki on samalla määrättä- vä maksettavaksi takaisin valtiolle.

14 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun kauppa- ja teol- lisuusministeriön päätökseen ei saa hakea muu- tosta valittamalla, paitsi milloin asia koskee 12 §:n soveltamista.

Valituksesta huolimatta voidaan 12 §:ssä tar- koitettu päätös panna heti täytäntöön.

15 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöön- panosta annetaan asetuksella.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 2002.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2001

Markku Laukkanen /kesk
Lasse Virén /kok
Mika Lintilä /kesk
Sakari Smeds /kd
Jukka Gustafsson /sd
Riitta Korhonen /kok
Toimi Kankaanniemi /kd
Seppo Kääriäinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Juha Karpio /kok
Hannes Manninen /kesk
Juha Korkea-
oja /kesk
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jussi Ranta /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Rakel Hiltunen /sd
Leena-Kaisa Harkimo /kok
Mirja Rynänen /kesk
Erkki Kanerva /sd
Kari Myllyniemi /kesk
Pia Viitanen /sd

Kimmo Kiljunen /sd
Jaakko Laakso /vas
Markku Rossi /kesk
Katri Komi /kesk
Mauri Salo /kesk
Reijo Laitinen /sd
Sulo Aittoniemi /alk
Arto Seppälä /sd
Matti Huutola /vas
Matti Kangas /vas
Pertti Turtiainen /vas
Raimo Vistbacka /ps
Ulla Juurola /sd
Pirkko Peltomo /sd
Tapio Karjalainen /sd
Lauri Kähkönen /sd
Bjarne Kallis /kd
Seppo Kanerva /kok
Marja-Leena Kemppainen /kd
Hannu Aho /kesk
Osmo Puhakka /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Kaarina Dromberg /kok
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Liisa Jaakonsaari /sd

LA 151/2001 vp — Markku Laukkanen /kesk ym.

Ilkka Taipale /sd
Paula Lehtomäki /kesk
Pertti Mäki-Hakola /kok
Pekka Ravi /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Jyri Häkämies /kok
Päivi Räsänen /kd
Maria Kaisa Aula /kesk
Matti Väistö /kesk
Kyösti Karjula /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Timo Kalli /kesk
Seppo Lahtela /kesk
Tanja Karpela /kesk
Juha Rehula /kesk
Tero Mölsä /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Jari Leppä /kesk
Hannu Takkula /kesk
Iivo Polvi /vas
Johannes Leppänen /kesk

Timo E. Korva /kesk
Unto Valpas /vas
Mikko Kuoppa /vas
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Pekka Kuosmanen /kok
Kari Uotila /vas
Timo Ihämäki /kok
Niilo Keränen /kesk
Jari Koskinen /kok
Tuija Nurmi /kok
Ola Rosendahl /r
Matti Saarinen /sd
Kalervo Kummola /kok
Olli Nepponen /kok
Esko Kurvinen /kok
Pertti Hemmilä /kok
Jouni Lehtimäki /kok
Jari Vilén /kok
Leea Hiltunen /kd
Leena Rauhala /kd
Jyrki Katainen /kok
Kari Kärkkäinen /kd
Marja Tiura /kok
Ismo Seivästö /kd
Raimo Mähönen /sd
Esa Lahtela /sd
Anne Huotari /vas